

СТАНОВИЩЕ

от д-р Гергана Кирилова Дачева, професор в СУ „Св.Климент Охридски”
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'
в област на висше образование 2. Хуманитарни науки
професионално направление 2.1. Филология

докторска програма Романски езици (Съвременен испански език – лексикология)

Автор: Лидия Дочкова Шамова

Тема: „Билингвизмът в Каталуня – същност и специфика“

Научни ръководители: проф. дфн Иван Вълчев Кънчев, доц. д.м. Делян Делев

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Рзз -1696/1.06.20 на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски" (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: „**Билингвизмът в Каталуня – същност и специфика**” за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област 2. Хуманитарни науки на висше образование, професионално направление 2.1. Филология, докторска програма Романски езици (Съвременен испански език - лексикология).

Автор на дисертационния труд е Лидия Дочкова Шамова – докторант в редовна форма на обучение към катедра Романистика и германистика с научни ръководители проф. дфн Иван Вълчев Кънчев и доц. д.м. Делян Делев от ПУ „Паисий Хилендарски”.

Представеният комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС ‘магистър’)
- заповеди за записване в докторантура, прекъсване на обучението (поради майчинство) и за продължаване на обучението;
- заповед за провеждане на изпит от индивидуалния план и съответен протокол за издържан изпит по специалността;
- протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;

- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- списък на забелязани цитирания;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет;

Докторантът е приложил четири публикации и дисертационен труд.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Лидия Шамова е бакалавър (2006-2010) по Славянска филология от Университета в Барселона и магистър по Приложна лингвистика с испански език (2013-2014) в ПУ „Паисий Хилендарски“. Докторант е в периода 2016-2019 г. в Катедрата по романистика и германистика на същия университет с научни ръководители проф. дфн Иван Кънчев и доц. д.м. Делян Делев.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Изборът на тема е твърде актуален с оглед на нарастващата потребност да осмисляне на билингвизма и търсенето на решения и алтернативи, които да доведат до прилагане на нови теоретични и практически модели. Приведени са доказателства за това, че Каталуня е световен пример за мултикултурно съжителство, *толерантност* и свобода на избора на език на фона на мултиетническия контекст на съвременността. Лидия Шамова използва анкети, за да докаже статистически своите наблюдения, което винаги е принос в разработването на даден проблем.

4.Познаване на проблема

Докторантката се е справила отлично със задачите, които си поставя, като подхожда самостоятелно и творчески към избраната проблематика. Лидия Шамова показва умения да анализира получените резултати, да съпоставя отделните елементи на анализа и да синтезира направените наблюдения. Много интересни са анализите на резултатите от проведеното емпирично изследване, които потвърждават данните от последните официални проучвания за разпространението на испанския и каталанския в Испания и в частност в Каталуня. Отговорите на анкетата потвърждават тезата, че в съвременността *билингвизмът* е много по-често срещано явление от *монолингвизма*. В работата личи, че авторката се вълнува от избраната проблематика от дълго време, което намира своя израз в сериозността и задълбочеността на направени проучвания, анализи и изводи.

5. Методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд. Социолингвистичният и статистическият аспект са най-сериозните постижения на Лидия Шамова.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертацията се състои от увод, изложение (седем глави, всяка от които от по две части), приложения (5), заключение и библиография. Прави отлично впечатление, че всяка от главите има своя вътрешна структура, разделена на по две части, като целта на авторката е да постигне по-задълбочен и структуриран анализ на разглежданите теми. Общият обем на труда е 341(245 – същински текст и 96 – приложения) страници.

В увода се излагат мотивите за избора на темата, обяснява се структурата на дисертационния труд и се очертава теоретичната рамка.

В първа глава авторката излага изследователската програма на дисертационния труд, представя кратък обзор на развитието и изследванията в избраната област, разяснява се същността на научната ѝ хипотеза. Смятам за напълно основателно и добре аргументирно приемането на конкретни постановки, свързани с темата на дисертацията.

Във втора глава се представя проблема за мултикултурния диалог и характеристиките му, като представянето е кратко и целенасочено, добре аргументирано и свързано с целите и задачите на дисертационния труд.

В трета глава се очертават отчетливо билингвизмът и неговите теоретични аспекти, като Лидия Шамова показва висока компетентност по въпросите на билингвизма, както и по отношение на предшестващите изследователи на проблема.

Четвърта глава е посветена на езиковото разнообразие в Испания. Тази глава предлага систематизирано разглеждане на важни процеси, свързани с испанското многоезичие в лингвистичната литература. Личи, че дисертантката е запозната и с този теоретичен аспект на езиковата обстановка в Испания. В пета глава на теоретичен преглед е поставен билингвизмът в Каталуня, който всъщност е в центъра на изследователското внимание на Лидия Шамова. Направени са интересни наблюдения в тази посока както за специалистите, така и за по-широката аудитория. Интересна лично за мен е шеста глава, в която на нашето внимание се представя теорията за билингвалния мозък от лингвистична и медицинска гледна точка.

Изводите са изведени последователно и задълбочено в седма глава от Лидия Шамова, която пише с разбиране и сериозност, с умение за анализиране и синтезиране на извлечените

наблюдения. Авторката обръща специално внимание на успехите и недостатъците, както и на бъдещите насоки на изследването. Отлично впечатление прави, че дисертантката предлага обобщение и изводи след всяка глава.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Дисертантката е изброила шест приноса на своя труд, като е проявила прецизност при формулирането им. Те имат научен и научно-приложен характер. Големият брой анкети, който е анализирала и систематизирала Лидия Шамова, доказват пълноценността на изследването и приложимостта му в реални условия. Разработените анкетни материали са изключително полезни да бъдат използвани както за следващи проучвания по проблема, така и за прилагане в образователната система.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите по дисертационния труд за напълно достатъчно (четири) и са според изискванията на Закона и Правилника на ПУ. Чрез четирите статии на Лидия Шамова може да се проследи развитието на разработката ѝ и тя представят като сериозен и практически ориентиран изследовател.

9. Лично участие на докторантката

От изследването личи съвсем ясно, че дисертантката е работила напълно самостоятелно (под напътствията на научните си ръководители, разбира се). Съвсем закономерно в резултат на натрупаните теоретични познания и на направените анализи и обобщения Лидия Шамова е достигнала до своите изводи и е формулирала приносите си.

10. Автореферат

Авторефератът представя в по-съкратен вид разработката, но е напълно изчерпателен и представя работата без пропуски в съдържателен план. Отговаря изцяло на Закона, на Правилника и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

11. Критични забележки и препоръки

Нямам сериозни критични забележки, тъй като смятам, че авторката е изпълнила поставените задачи. Бих препоръчала издаването на изследването, защото би било полезно и за занимаващите се с билингвизъм у нас, тъй като тази проблематика става все по-актуална и за България.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати – смятам, че Лидия Шамова се е справила отлично със задачите, които си е поставила в

изследването, и че трудът ѝ трябва да бъде популяризиран, тъй като авторката предлага съвременен поглед към билингвизма.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научноприложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Лидия Шамова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’* на Лидия Шамова в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, докторска програма Романски езици (Съвременен испански език – лексикология).

12.06. 2020 г.

Становище:

(проф. д-р Гергана Дачева)